

Warszawa, dnia 3 października 2024 r.

Poz. 1471

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 10 września 2024 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu
„Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania
„Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2014–2020**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 915), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 listopada 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2434).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2–4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 listopada 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2434), które stanowią:

„§ 2. Do przyznawania pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanej dalej „pomocą”, w sprawach objętych postępowaniami wszczętymi i niezakończonymi zawarciem umowy o przyznaniu pomocy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, z wyjątkiem § 16 ust. 1 rozporządzenia zmienianego w § 1, który stosuje się w brzmieniu dotychczasowym.

§ 3. Do wypłaty środków z tytułu pomocy przyznanej na podstawie umów o przyznaniu tej pomocy, które zostały zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przepisy § 4 ust. 1 pkt 2 i § 23a rozporządzenia zmienianego w § 1 stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *C. Siekierski*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 2706).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 10 września 2024 r. (Dz. U. poz. 1471)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 6 lipca 2017 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2298) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanym dalej „programem”, w tym:

- 1) formę i tryb składania wniosków o przyznanie tej pomocy, zwanej dalej „pomocą”, oraz wniosków o płatność;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek o przyznanie pomocy;
- 3) kryteria wyboru operacji;
- 4) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa o przyznaniu pomocy, zwana dalej „umową”;
- 5) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjentowi albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części jest przyznawana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy.

§ 2. 1. Pomoc przyznaje się rolnikowi, o którym mowa w *art. 17 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.²⁾*³⁾, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”, jeżeli:

- 1) jest posiadaczem samoistnym lub zależnym:
  - a) gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237) obejmującego co najmniej 1 ha gruntów wykazanych w ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151) jako grunty rolne, z wyłączeniem gruntów zadrzewionych i zakrzewionych oraz nieużytków, lub

¹⁾ Na dzień ogłoszenia obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej działem administracji rządowej – rozwój wsi kieruje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 2706).

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 127 z 22.05.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15, Dz. Urz. UE L 30 z 02.02.2018, str. 6, Dz. Urz. UE L 16 z 18.01.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 53 z 22.02.2019, str. 14, Dz. Urz. UE L 204 z 26.06.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 79 z 08.03.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 224 z 24.06.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 173 z 30.06.2022, str. 34.

³⁾ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 stycznia 2023 r. na podstawie art. 154 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1). Ma ono jednak w dalszym ciągu zastosowanie, z zastrzeżeniem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2220 z dnia 23 grudnia 2020 r. ustanawiającego niektóre przepisy przejściowe dotyczące wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w latach 2021 i 2022 oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, (UE) nr 1306/2013 i (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do zasobów i stosowania w latach 2021 i 2022 oraz rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do zasobów i rozdziału takiego wsparcia na lata 2021 i 2022 (Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 1), do wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 do dnia 31 grudnia 2025 r. Na tych samych warunkach ma ono zastosowanie do wydatków poniesionych przez beneficjentów i pokrytych przez agencję płatniczą w ramach tych programów rozwoju obszarów wiejskich do dnia 31 grudnia 2025 r.

b) nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działań specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2024 r. poz. 90 i 1243) w brzmieniu z dnia 12 grudnia 2014 r.

– położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „gospodarstwem”;

- 2) w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, łączna powierzchnia trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych w rozumieniu *art. 4 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.⁴⁾)⁵⁾, zwanych dalej „trwałymi użytkami zielonymi”, położonych na obszarze Natura 2000 w rozumieniu art. 5 pkt 2b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890 oraz z 2024 r. poz. 1089), zwanym dalej „obszarem Natura 2000”, wynosi co najmniej 1 ha;*
- 3) w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, prowadzi działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb;
- 4) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”.

2. W przypadku rolnika, o którym mowa w *art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013³⁾*, zwanego dalej „rolnikiem”, będącego osobą fizyczną, pomoc jest przyznawana, jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 rolnik ponadto:

- 1) kieruje gospodarstwem;
- 2) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- 3) jest pełnoletni.

3. Uznaje się, że rolnik będący osobą fizyczną kieruje gospodarstwem, jeżeli ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa i podejmuje wszelkie decyzje dotyczące jego prowadzenia.

4. Warunki przyznania pomocy, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3 oraz ust. 2, powinny być spełniane co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

5. W przypadku rolnika będącego osobą prawną albo spółką osobową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 i 96) pomoc jest przyznawana, jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 rolnik jest ponadto wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, a w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach oddziału – jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 jego oddział jest ponadto wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

6. W przypadku rolnika będącego wspólnikiem spółki cywilnej pomoc jest przyznawana, jeżeli numer identyfikacyjny został nadany spółce oraz jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 pkt 1 i 3 ponadto:

- 1) gospodarstwo, w którym będzie realizowana operacja, stanowi wkład wniesiony do tej spółki i spełnia warunki określone w ust. 1 pkt 2;
- 2) w ramach umowy tej spółki jest prowadzona działalność rolnicza w zakresie określonym w ust. 1 pkt 3 co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 281 z 25.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 135 z 02.06.2015, str. 8, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 16, Dz. Urz. UE L 167 z 30.06.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15, Dz. Urz. UE L 30 z 02.02.2018, str. 6, Dz. Urz. UE L 16 z 18.01.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 53 z 22.02.2019, str. 14, Dz. Urz. UE L 27 z 31.01.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 179 z 09.06.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 307 z 22.09.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 224 z 24.06.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 9 z 14.01.2022, str. 3.

⁵⁾ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 stycznia 2023 r. na podstawie art. 154 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1). Ma ono jednak w dalszym ciągu zastosowanie do wniosków o przyznanie pomocy odnoszących się do lat składania wniosków rozpoczynających się przed dniem 1 stycznia 2023 r.

- 3) każdy ze współników będący osobą fizyczną spełnia warunki określone w ust. 2 pkt 2 i 3;
- 4) każdy ze współników będący osobą prawną albo spółką osobową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, albo przedsiębiorcą zagranicznym będącym osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach oddziału, spełnia warunki wymienione w ust. 5.

7. Ustalając spełnienie warunków określonych w ust. 1 pkt 1, uwzględnia się grunty wchodzące w skład gospodarstwa posiadanego przez rolnika w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy:

- 1) stanowiące przedmiot własności tego rolnika;
- 2) oddane w użytkowanie wieczyste temu rolnikowi;
- 3) które są dzierżawione przez tego rolnika z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego, na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 4) które są dzierżawione przez tego rolnika od podmiotów innych niż wymienione w pkt 3, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta:
  - a) w formie aktu notarialnego albo z datą pewną oraz
  - b) na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 5) do których przyznano temu rolnikowi lub jego małżonkowi jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego lub pomoc finansową w ramach działań obszarowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 lub programu co najmniej w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy, a jeżeli w danym roku nie przyznano jeszcze płatności lub pomocy, płatność lub pomoc została przyznana co najmniej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

8. Ustalając spełnienie warunku określonego w ust. 1 pkt 2, uwzględnia się grunty wchodzące w skład gospodarstwa posiadanego przez rolnika w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy wymienione w ust. 7:

- 1) pkt 1 i 2;
- 2) pkt 3 i 4 – jeżeli do gruntów tych przyznano rolnikowi lub jego małżonkowi płatność lub pomoc, o których mowa w ust. 7 pkt 5.

§ 3. 1. Pomoc przyznaje się na operację polegającą na realizacji inwestycji, która:

- 1) przyczyni się do utrzymania i użytkowania w gospodarstwie trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000;
- 2) nie będzie negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000;
- 3) nie jest sprzeczna z działaniami ochronnymi obligatoryjnymi ustalonymi dla obszaru Natura 2000, na którym jest położone gospodarstwo, w planach zadań ochronnych ustanowionych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub w planach ochrony ustanowionych na podstawie art. 29 ust. 3 lub art. 30 ust. 1 tej ustawy, jeżeli dla tego obszaru Natura 2000 zostały ustanowione takie plany;
- 4) spełnia wymagania określone przepisami prawa mającymi zastosowanie do takiej inwestycji.

2. W przypadku gdy operacja jest związana z działalnością rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej, pomoc przyznaje się, jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1:

- 1) operacja obejmuje wyłącznie inwestycje związane z produkcją zwierzęcą w zakresie zwierząt z gatunku:
  - a) bydło domowe (*Bos taurus*),
  - b) bawoły (*Bubalus bubalus*),
  - c) daniele (*Dama dama*),
  - d) jelenie szlachetne (*Cervus elaphus*) lub jelenie sika (wschodnie) (*Cervus nippon*),
  - e) konie (*Equus caballus*),
  - f) osły (*Equus asinus*),
  - g) kozy (*Capra hircus*),
  - h) owce (*Ovis aries*)– zwanych dalej „zwierzętami trawożernymi”;

- 2) w wyniku realizacji tej operacji nastąpi:
  - a) rozwój prowadzonej w gospodarstwie produkcji zwierzęcej w zakresie zwierząt trawożernych, w szczególności przez zwiększenie skali tej produkcji lub poprawę jakości tej produkcji, albo
  - b) zmiana profilu prowadzonej w gospodarstwie produkcji na produkcję zwierzęcą w zakresie zwierząt trawożernych.

§ 4. 1. Pomoc przyznaje się na operację:

- 1) której koszty kwalifikowalne nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych;
- 2) która będzie realizowana w nie więcej niż dwóch etapach, a wykonanie zakresu rzeczowego zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, poniesienie przez beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji oraz złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi w terminie:
  - a) 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy, a złożenie wniosku o płatność pośrednią nastąpi w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy – w przypadku operacji realizowanych w dwóch etapach,
  - b) 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy – w przypadku operacji realizowanych bez podziału na etapy – lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r.⁶⁾

2. Przez wniosek o płatność:

- 1) pośrednią – rozumie się wniosek o płatność składany po zrealizowaniu pierwszego etapu operacji;
- 2) końcową – rozumie się wniosek o płatność składany po zrealizowaniu całej operacji.

§ 5. 1. Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli, wykorzystywanych w produkcji zwierzęcej, wraz z zakupem instalacji technicznej lub wyposażenia oraz rozbiórki i utylizacji materiałów pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji,
- 2) zakupu nowych maszyn lub urządzeń do:
  - a) przygotowywania, składowania lub zadawania pasz,
  - b) pojenia,
  - c) pozyskiwania lub przechowywania mleka,
  - d) przechowywania odchodów zwierzęcych– wraz z zakupem instalacji technicznej lub wyposażenia,
- 3) wyposażenia położonych na obszarze Natura 2000 trwałych użytków zielonych, na których są wypasane zwierzęta, lub wybiegów dla zwierząt,
- 4) zakupu nowych maszyn lub urządzeń, wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, przeznaczonych do utrzymania trwałych użytków zielonych,
- 5) budowy lub zakupu wiat lub magazynów do przechowywania biomasy skoszonej na trwałych użytkach zielonych,
- 6) ogólne, o których mowa w *art. 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1305/2013³⁾*, zwane dalej „kosztami ogólnymi”

– które są uzasadnione wielkością produkcji prowadzonej w gospodarstwie, adekwatne do panujących w nim warunków gospodarowania, niezbędne do osiągnięcia celu operacji oraz racjonalne.

2. Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, nie zalicza się kosztów budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli położonych na gruntach niestanowiących własności lub współwłasności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub przedmiotu użytkowania wieczystego lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego.

3. Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5, zalicza się koszty transportu do miejsca realizacji operacji materiałów służących do realizacji operacji oraz maszyn, urządzeń i innych rzeczy objętych operacją, a także koszty ich montażu.

---

⁶⁾ Część wspólna ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 listopada 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2434), które weszło w życie z dniem 26 listopada 2022 r.

4. Koszt zakupu ciągnika rolniczego, ładowarki lub ładowacza czołowego może być kosztem kwalifikowalnym w wysokości nieprzekraczającej 50 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5.

5. Do kosztów ogólnych zalicza się koszty:

- 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
  - a) kosztorysów,
  - b) projektów architektoniczno-budowlanych, budowlanych lub technologicznych,
  - c) operatów wodnoprawnych,
  - d) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
  - e) dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
  - f) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości;
- 2) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;
- 3) związane z kierowaniem robotami budowlanymi.

6. Pomoc nie obejmuje kosztów innych niż określone w ust. 1, w szczególności:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT);
- 2) nabycia rzeczy używanych;
- 3) nabycia zwierząt;
- 4) kosztów dostosowania do norm lub wymogów unijnych.

7. Ustalając wielkość produkcji prowadzonej w gospodarstwie, uwzględnia się w szczególności:

- 1) w przypadku produkcji zwierzęcej – stan średni zwierząt:
  - a) w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, a w przypadku podmiotów, które weszły w posiadanie tego gospodarstwa w okresie krótszym niż 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy lub rozpoczęły w tym okresie produkcję zwierzęcą w gospodarstwie – planowany stan średni zwierząt w okresie kolejnych 12 miesięcy, począwszy od dnia rozpoczęcia prowadzenia produkcji zwierzęcej w gospodarstwie,
  - b) planowany w roku, w którym zostanie złożony wniosek o płatność końcową;
- 2) w przypadku produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym:
  - a) w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy,
  - b) planowane w roku, w którym zostanie złożony wniosek o płatność końcową– przy czym za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy.

§ 6. 1. Pomoc przyznaje się w wysokości do:

- 1) 60 % kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez młodego rolnika;
- 2) 50 % kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez rolnika niebędącego młodym rolnikiem.

2. Za młodego rolnika uznaje się rolnika będącego osobą fizyczną, który:

- 1) w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy:
  - a) ma nie więcej niż 40 lat,
  - b) posiada kwalifikacje zawodowe określone w § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2380);
- 2) rozpoczął kierowanie gospodarstwem nie wcześniej niż 5 lat przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

3. Za staż pracy w rolnictwie, o którym mowa w § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, uznaje się okres, liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy:

- 1) podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub
- 2) była zatrudniona w gospodarstwie na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej, lub
- 3) wykonywała pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej w charakterze członka spółdzielni produkcji rolnej, lub
- 4) odbyła staż dla bezrobotnych, obejmujący wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

4. Dokumentem potwierdzającym okoliczności wymienione w ust. 3:

- 1) pkt 1 jest zaświadczenie właściwej jednostki organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub dokument potwierdzający podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 2) pkt 2 jest świadectwo pracy wydane przez pracodawcę na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 3) pkt 3 jest zaświadczenie o zatrudnieniu zawierające informację potwierdzającą zatrudnienie na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej, wydane przez spółdzielnię produkcji rolnej;
- 4) pkt 4 jest zaświadczenie o odbyciu stażu dla bezrobotnych w gospodarstwie, wydane przez starostę lub – w przypadku odbycia takiego stażu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – odpowiedni dokument wydany przez właściwy organ lub instytucję tego państwa.

5. W przypadku gdy wysokość kosztów kwalifikowalnych w zakresie danego zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji przekracza wartość rynkową tych kosztów ustaloną w wyniku oceny ich racjonalności, o której mowa w art. 48 ust. 2 lit. e rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69, z późn. zm.⁷⁾⁸⁾, przy ustalaniu wysokości pomocy uwzględnia się wartość rynkową tych kosztów.

6. Przy ustalaniu wysokości pomocy koszty ogólne są uwzględniane w wysokości nieprzekraczającej 10 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych.

§ 7. 1. Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi 500 tys. zł na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo, z tym że limit ten na inwestycje niezwiązane z budową lub modernizacją budynków inwentarskich, lub adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie wynosi 200 tys. zł.

⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 329 z 15.12.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 225 z 19.08.2016, str. 50, Dz. Urz. UE L 170 z 01.07.2017, str. 87, Dz. Urz. UE L 178 z 11.07.2017, str. 4, Dz. Urz. UE L 119 z 15.05.2018, str. 29, Dz. Urz. UE L 125 z 22.05.2018, str. 1, Dz. Urz. UE L 149 z 07.06.2019, str. 58, Dz. Urz. UE L 276 z 29.10.2019, str. 12, Dz. Urz. UE L 224 z 13.07.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 108 z 29.03.2021, str. 15, Dz. Urz. UE L 241 z 08.07.2021, str. 9 oraz Dz. Urz. UE L 189 z 18.07.2022, str. 12.

⁸⁾ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 stycznia 2023 r. na podstawie art. 14 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 23). Rozporządzenie to stosuje się nadal do wniosków o przyznanie pomocy w odniesieniu do płatności bezpośrednich, złożonych przed dniem 1 stycznia 2023 r., wniosków o płatność złożonych w związku ze środkami wsparcia wdrażanymi na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.) oraz systemu kontroli i kar administracyjnych w odniesieniu do przepisów dotyczących zasady wzajemnej zgodności.

2. Przy ustalaniu wysokości środków pozostałych do wykorzystania w ramach limitu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się sumę kwot pomocy wypłaconej na zrealizowane operacje i kwot pomocy przyznanej na operacje, których realizacja nie została jeszcze zakończona.

§ 8. 1. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji, ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy nie później niż 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.

2. Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera w szczególności wskazanie dnia rozpoczęcia oraz dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

3. Dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków, o którym mowa w ust. 2, powinien przypadać w trzecim albo czwartym kwartale roku kalendarzowego, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 14 dni oraz dłuższy niż 30 dni.

4. Agencja udostępnia formularz wniosku o przyznanie pomocy, wzór biznesplanu, wzory oświadczeń, formularz wniosku o płatność oraz wzór umowy nie później niż w dniu podania do publicznej wiadomości ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 9. 1. W ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dotyczący danego gospodarstwa.

2. W przypadku złożenia w ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy więcej niż jednego wniosku o przyznanie pomocy dotyczącego danego gospodarstwa, Agencja rozpatruje wyłącznie wniosek, który jako pierwszy wpłynął do Agencji. Na operacje objęte pozostałymi wnioskami Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanej dalej „ustawą”, dotyczący odmowy przyznania pomocy stosuje się odpowiednio.

§ 10. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce położenia gospodarstwa. Wniosek o przyznanie pomocy składa się osobiście lub przez upoważnioną osobę albo przesyłką rejestrowaną nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 1640 oraz z 2024 r. poz. 467 i 1222) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej.⁹⁾

2. Jeżeli gospodarstwo jest położone na obszarze więcej niż jednego województwa, wniosek o przyznanie pomocy składa się w oddziale regionalnym Agencji działającym w tym województwie, w którym położona jest największa część trwałych użytków zielonych wchodzących w skład tego gospodarstwa położonych na obszarze Natura 2000.

3. Wniosek o przyznanie pomocy może być złożony również osobiście albo przez upoważnioną osobę za pośrednictwem biura powiatowego Agencji.

4. Wniosek o przyznanie pomocy złożony za pośrednictwem biura powiatowego lub w oddziale regionalnym Agencji, który nie jest właściwy, biuro powiatowe lub oddział regionalny Agencji przekazuje niezwłocznie do właściwego oddziału regionalnego Agencji.

5. W przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy osobiście albo przez upoważnioną osobę bezpośrednio w oddziale regionalnym Agencji albo za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, z chwilą złożenia wniosku Agencja wydaje potwierdzenie jego złożenia zawierające datę wpływu, opatrzone pieczęcią Agencji oraz podpisane przez osobę przyjmującą wniosek. W przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy za pośrednictwem biura powiatowego Agencji lub w oddziale regionalnym Agencji, który nie jest właściwy, za dzień złożenia wniosku uznaje się dzień złożenia wniosku w tym biurze lub oddziale.

6.¹⁰⁾ W przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy przez nadanie przesyłką rejestrowaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej za dzień złożenia wniosku uznaje się dzień, w którym nadano tę przesyłkę.

§ 11. 1. Wniosek o przyznanie pomocy zawiera dane niezbędne do jej przyznania, w szczególności:

- 1) numer identyfikacyjny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo numer identyfikacyjny:
  - a) (uchylona),
  - b) (uchylona),
  - c) spółki cywilnej, której jest współnikiem – w przypadku współnika spółki cywilnej;

⁹⁾ Zdanie drugie ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

- 2) dane podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy:
  - a) imię i nazwisko albo nazwę,
  - b) miejsce zamieszkania i adres albo siedzibę i adres,
  - c) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), o ile został nadany,
  - d) numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL) albo – w przypadku osoby fizycznej nieposiadającej numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości, na którego podstawie został nadany numer identyfikacyjny,
  - e) numer identyfikacji podatkowej (NIP) – o ile został nadany,
  - f) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) – w przypadku osoby prawnej i spółki osobowej w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) oddziału przedsiębiorcy zagranicznego, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału – w przypadku takiego przedsiębiorcy;
- 4) informacje o kwalifikacjach zawodowych, o których mowa w § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – w przypadku operacji realizowanej przez młodego rolnika;
- 5) (uchylony);
- 6) opis planowanej operacji, w tym określenie miejsca jej realizacji, celów, wartości wskaźników, których osiągnięcie jest zakładane w wyniku realizacji operacji;
- 7) zestawienie rzeczowo-finansowe operacji;
- 8) plan finansowy operacji;
- 9) kwotę wnioskowanej pomocy;
- 10) informację o załącznikach;
- 11) oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy związane z pomocą.

2. Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:

- 1) biznesplan opracowany na formularzu udostępnionym do pobrania na stronie internetowej administrowanej przez Agencję;
- 2) kopie dokumentów określonych w:
  - a) załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych w zakresie wykształcenia,
  - b) § 6 ust. 4 potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych w zakresie stażu pracy – w przypadku operacji realizowanej przez młodego rolnika;
- 3) plan rozmieszczenia na terenie gospodarstwa budynków i budowli oraz rzuty budynków służących do produkcji rolnej wraz z rozplanowaniem wewnętrznym – w przypadku operacji niedotyczącej wyłącznie zakupu maszyn lub urządzeń, które będą wykorzystywane wyłącznie poza budynkami i budowlami;
- 4) (uchylony);
- 5) kopię umowy spółki cywilnej – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej;
- 6) kopię uchwały wspólników spółki cywilnej upoważniającej wspólnika tej spółki do złożenia wniosku w imieniu wspólników, o ile umowa spółki nie zawiera takiego upoważnienia – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej i wspólnik składa wniosek w imieniu wspólników;

- 7) kosztorys inwestorski – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją;
- 8) kopie dokumentów potwierdzających posiadanie samoistne lub zależne gospodarstwa, w którym będzie realizowana operacja, z tym że w przypadku posiadania samoistnego nieruchomości, dla której księga wieczysta jest prowadzona w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 25¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2023 r. poz. 1984 oraz z 2024 r. poz. 1222), jest wystarczające podanie numeru księgi wieczystej;
- 9) oświadczenie:
  - a) właściciela albo współwłaściciela gospodarstwa albo jego części o wyrażeniu zgody na realizację operacji – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w gospodarstwie niestanowiącym własności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo stanowiącym współwłasność tego podmiotu i nie dotyczy wyłącznie nabycia rzeczy ruchomych, które nie wymagają instalacji,
  - b) współposiadacza gospodarstwa o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w gospodarstwie stanowiącym przedmiot współposiadania,
  - c) współposiadacza nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w gospodarstwie, w skład którego wchodzi nieruchomość będąca przedmiotem współposiadania, z wyłączeniem współposiadania nieruchomości w ramach wspólnot gruntowych lub w przypadku gdy wyłącznie podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub jego małżonkowi przyznano do tej nieruchomości jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego lub pomoc finansową w ramach działań obszarowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 lub programu co najmniej w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy, a jeżeli w danym roku nie przyznano jeszcze płatności lub pomocy, płatność lub pomoc została przyznana co najmniej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy– sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję;
- 10) kopie ostatecznych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz kopie postanowień i opinii organów opiniujących, wydanych w trakcie postępowania dotyczącego wydania tych decyzji – w przypadku gdy operacja obejmuje realizację inwestycji, dla której wymagane jest uzyskanie takich decyzji;
- 11) kopię projektu budowlanego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję, na której realizację jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę;
- 11a) rysunki planowanych do wykonania robót budowlanych umożliwiające poprawne zweryfikowanie kosztorysu inwestorskiego załączonego do wniosku o przyznanie pomocy wraz z opisem zakresu planowanych robót budowlanych i szkicem sytuacyjnym rozmieszczenia przedmiotu dofinansowania w stosunku do pozostałych budynków lub budowli na terenie gospodarstwa rolnego – w przypadku operacji obejmujących inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją niewymagającą pozwolenia na budowę;
- 12) kopie ostatecznych pozwoleń, zezwoleń lub innych decyzji, których uzyskanie jest wymagane przez odrębne przepisy do realizacji inwestycji objętych operacją, a także kopie innych dokumentów potwierdzających spełnienie określonych w odrębnych przepisach warunków realizacji inwestycji objętych operacją – w przypadku gdy w ramach operacji będą realizowane tego typu inwestycje;
- 13) kopię dokumentacji dotyczącej ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest obowiązany do prowadzenia ewidencji zgodnie z przepisami o podatku dochodowym od osób fizycznych lub przepisami o rachunkowości;
- 14) kopię dokumentacji dotyczącej wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest obowiązany do prowadzenia wykazu zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;
- 15) kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, jeżeli podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub spółce cywilnej, której jest współnikiem, nie został nadany numer identyfikacyjny, a w przypadku składania wniosku o wpis tego podmiotu do tej ewidencji łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy – oryginał wniosku;

- 16) informację o numerze wyodrębnionego rachunku bankowego podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przeznaczonego do obsługi zaliczki – w przypadku gdy podmiot ten ubiega się o zaliczkę;
- 17) zaświadczenie wydane przez właściwy organ, który koordynuje funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na danym obszarze, w przypadku gdy nie przeprowadzono oceny oddziaływania na obszary Natura 2000, potwierdzające, że realizacja inwestycji nie spowoduje negatywnego oddziaływania na cele ochrony tych obszarów i nie jest sprzeczna z działaniami ochronnymi, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3 – w przypadku operacji obejmującej inwestycję, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 lub 5;
- 17a) opinię wydaną przez właściwy organ, który koordynuje funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na danym obszarze, w zakresie spełnienia warunków określonych w § 3 ust. 1 pkt 1–3 – w przypadku operacji obejmującej inwestycję, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3 lub 4;
- 18) inne dokumenty potwierdzające spełnienie warunków do przyznania pomocy.

2a.¹¹⁾ Jeżeli biznesplan nie jest składany w postaci elektronicznej na adres do doręczeń elektronicznych w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1045), składa się go na informatycznym nośniku danych (CD, DVD lub pamięć USB) wraz z wydrukiem podsumowania biznesplanu.

3. Kopie dokumentów dołącza się w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pracownika Agencji lub podmiot, który wydał dokument, albo poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem, z tym że kopie, o których mowa w ust. 2 pkt 13 i 14, mogą być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

4. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy informuje Agencję, w formie pisemnej, o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem o przyznanie pomocy niezwłocznie po ich zaistnieniu.

§ 12. 1. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy nie został złożony:

- 1) w terminie, o którym mowa w § 8 ust. 2, lub
- 2) w sposób określony w § 10 ust. 1 zdanie drugie albo w art. 42b ust. 2 ustawy

– Agencja pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.

2. (uchylony).

3. Jeżeli we wniosku o przyznanie pomocy nie wskazano adresu podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i adresu tego nie można ustalić na podstawie posiadanych danych lub podmiot ten pisemnie poinformował o rezygnacji z ubiegania się o pomoc, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

4. W przypadku wniosku o przyznanie pomocy, który został złożony w terminie, o którym mowa w § 8 ust. 2, ale wpłynął do Agencji po upływie 30 dni od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

§ 13. 1. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy nie spełnia wymagań innych niż określone w § 12 ust. 1 i 3 lub został wypełniony nieprawidłowo, Agencja wzywa podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.

2. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, pomimo wezwania, nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja wzywa ponownie ten podmiot, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.

3. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, pomimo ponownego wezwania, nie usunął w terminie wszystkich braków wskazanych przez Agencję, Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy dotyczący odmowy przyznania pomocy stosuje się odpowiednio.

4. Złożony wniosek o przyznanie pomocy nie może być zmieniany przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w zakresie kwoty wnioskowanej pomocy przez jej zwiększenie lub w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań Agencji.

---

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

§ 14. 1. Pomoc przysługuje według kolejności ustalonej przez Agencję przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji.

2. O kolejności przysługiwania pomocy decyduje, określona z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, suma uzyskanych punktów przyznawanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) operacja jest realizowana w gospodarstwie, w którym powierzchnia trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000 jest:
  - a) nie większa niż 100 ha – przyznaje się tyle punktów, ile stanowi iloczyn liczby 1 i wyrażonej w hektarach powierzchni trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000 wchodzących w skład gospodarstwa,
  - b) większa niż 100 ha – przyznaje się punkty według wzoru:

$$L = 99,15 + \frac{P * 10}{1175}$$

gdzie:

L – oznacza liczbę punktów,

P – oznacza wyrażoną w hektarach powierzchnię trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000 wchodzących w skład gospodarstwa;

- 2) (uchylony);
  - 3) operacja jest realizowana w gospodarstwie, w którym udział trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000 w odniesieniu do łącznej powierzchni użytków rolnych w rozumieniu *art. 4 ust. 1 lit. e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009⁵⁾* wchodzących w skład gospodarstwa wynosi:
    - a) (uchylona),
    - b) nie mniej niż 30 % i nie więcej niż 60 % – przyznaje się 20 punktów,
    - c) powyżej 60 % – przyznaje się 30 punktów;
  - 4) operacja obejmuje realizację przynajmniej jednej inwestycji związanej z działaniami ochronnymi obligatoryjnymi i fakultatywnymi, jakie wynikają dla danego gospodarstwa z planu zadań ochronnych lub planu ochrony ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000 – przyznaje się 20 punktów;
  - 5) (uchylony);
  - 6) podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy realizuje co najmniej jedno spośród wymienionych zobowiązań:
    - a) zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 415, z późn. zm.¹²⁾), w ramach:
      - wariantów pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000,
      - wariantów pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000,
      - wariantów 7.1, 7.2, 7.3 oraz 7.5 pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie,
    - b) zobowiązanie ekologiczne, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1784, z późn. zm.¹³⁾), w ramach:
      - pakietu 6. Trwałe użytki zielone w okresie konwersji lub
      - pakietu 12. Trwałe użytki zielone po okresie konwersji
- przyznaje się 20 punktów.

¹²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 765, z 2016 r. poz. 326, 589 i 1367, z 2017 r. poz. 806 i 2139, z 2018 r. poz. 584, z 2019 r. poz. 495 i 1246, z 2020 r. poz. 359, z 2021 r. poz. 435, 1032 i 1824, z 2022 r. poz. 585, z 2023 r. poz. 484 oraz z 2024 r. poz. 1114.

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 451 i 1243, z 2020 r. poz. 316, z 2021 r. poz. 434 i 1025, z 2023 r. poz. 481 i 1836 oraz z 2024 r. poz. 32, 327 i 994.

3. Ustalając spełnienie kryteriów określonych w ust. 2 pkt 1 i 3, uwzględnia się grunty wchodzące w skład gospodarstwa posiadanego przez rolnika w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy wymienione w § 2 ust. 7, z tym że powierzchnię trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000 ustala się na podstawie danych zawartych w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, według stanu na dzień:

- 1) 14 marca roku składania wniosku, w przypadku składania wniosków o przyznanie pomocy od dnia 15 marca danego roku, albo
- 2) 14 marca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w przypadku składania wniosków o przyznanie pomocy do dnia 14 marca danego roku.

4. Uznaje się, że podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy realizuje co najmniej jedno zobowiązanie, o którym mowa w ust. 2 pkt 6, jeżeli w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy lub jego małżonek wystąpił z wnioskiem o przyznanie płatności w ramach danego zobowiązania, który obejmuje grunty wchodzące w skład gospodarstwa podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub dotyczy zwierząt utrzymywanych w tym gospodarstwie, oraz:

- 1) przyznano temu podmiotowi lub jego małżonkowi tę płatność albo
- 2) przyznano temu podmiotowi lub jego małżonkowi płatność w ramach danego zobowiązania w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy – w przypadku gdy w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie przyznano podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub jego małżonkowi płatności w ramach danego zobowiązania.

§ 15. 1. Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana na podstawie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy i w dokumencie, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 1, złożonym w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz danych, o których mowa w § 14 ust. 3.

2. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy lub dołączone do niego dokumenty nie zawierają danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium lub do tego wniosku nie dołączono dokumentów potwierdzających te dane lub potwierdzających spełnianie danego kryterium, nie przyznaje się punktów za to kryterium.

3. Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli przyznano mniej niż 25 punktów na podstawie kryteriów wyboru. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy dotyczący odmowy przyznania pomocy stosuje się odpowiednio.

4. Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana od operacji, która uzyskała największą liczbę punktów, do operacji, która uzyskała najmniejszą liczbę punktów.

5. W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów o kolejności przysługiwania pomocy decyduje większa powierzchnia trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000 wchodzących w skład gospodarstwa.

6. W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów i dotyczących gospodarstw o takiej samej powierzchni trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje kwota wnioskowanej pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy.

7. Jeżeli dane zawarte we wniosku o przyznanie pomocy i dokumentach dołączonych do tego wniosku są rozbieżne, punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w tych dokumentach.

§ 16. 1.¹⁴⁾ Prezes Agencji w terminie 50 dni od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania pomocy.

2. Jeżeli dane zawarte we wniosku o przyznanie pomocy mające wpływ na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy ulegną zmianie, aktualizacji informacji o kolejności przysługiwania pomocy dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy z nowych danych wynika, że pomoc przysługuje w dalszej kolejności niż pierwotnie ustalona.

3. Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli w wyniku zmiany, o której mowa w ust. 2, przyznano mniej niż 25 punktów. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy dotyczący odmowy przyznania pomocy stosuje się odpowiednio.

4. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest aktualizowana w przypadku, o którym mowa w ust. 2, nie rzadziej niż co:

- 1) 20 dni – w terminie 4 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w ust. 1;
- 2) 90 dni – po upływie terminu, o którym mowa w pkt 1.

---

¹⁴⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

§ 17. 1. W terminie 4 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w § 16 ust. 1, Agencja:

- 1) wzywa podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do zawarcia umowy – w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 2) informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o odmowie przyznania pomocy – w przypadku gdy nie są spełnione warunki przyznania pomocy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, Agencja wyznacza niezwłocznie podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

3. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie stawił się w wyznaczonym przez Agencję terminie w celu zawarcia umowy albo odmówił jej podpisania, Agencja nie przyznaje pomocy, chyba że podmiot ten zawarł umowę w innym terminie:

- 1) uzgodnionym z Agencją przed upływem terminu wyznaczonego w wezwaniu, o którym mowa w ust. 2, nie dłuższym niż miesiąc, albo
- 2) wyznaczonym przez Agencję, nie dłuższym niż 21 dni od dnia, na który został wyznaczony poprzedni termin zawarcia umowy.

§ 18. 1. W razie uchybienia terminu wykonania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy określonych czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy Agencja, na prośbę tego podmiotu, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli podmiot ten:

- 1) wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia;
- 2) jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której był określony termin;
- 3) uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

2. Przywrócenie terminu do złożenia prośby, o której mowa w ust. 1, jest niedopuszczalne.

§ 19. 1. Wezwanie przez Agencję podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy wydłuża termin, o którym mowa w § 17 ust. 1, o czas wykonania przez ten podmiot tych czynności.

2. Jeżeli w trakcie rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy jest niezbędne uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości co do możliwości przyznania pomocy, termin, o którym mowa w § 17 ust. 1, wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania tych wyjaśnień lub opinii lub wyjaśnienia tych wątpliwości, o czym Agencja informuje, w formie pisemnej, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

§ 20. 1. W razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w których wyniku zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa tego podmiotu w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy następcą prawnym tego podmiotu albo nabywcą gospodarstwa lub jego części nie może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu.

2. Wniosek złożony przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, o którym mowa w ust. 1, Agencja pozostawia bez rozpatrzenia z chwilą uprawdopodobnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

§ 21. 1. Poza postanowieniami określonymi w art. 36 ust. 1 ustawy umowa może zawierać inne postanowienia dotyczące realizacji operacji, w szczególności zobowiązania beneficjenta dotyczące:

- 1) zapewnienia trwałości operacji zgodnie z art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.¹⁵⁾);

¹⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 270 z 15.10.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 200 z 26.07.2016, str. 140, Dz. Urz. UE L 259 z 27.09.2016, str. 79, Dz. Urz. UE L 338 z 13.12.2016, str. 34, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 176 z 07.07.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 335 z 15.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1, Dz. Urz. UE L 291 z 16.11.2018, str. 5, Dz. Urz. UE L 123 z 10.05.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 99 z 31.03.2020, str. 5, Dz. Urz. UE L 130 z 24.04.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 231 z 17.07.2020, str. 4, Dz. Urz. UE L 356 z 26.10.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 30, Dz. Urz. UE L 109 z 08.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 115 z 13.04.2022, str. 38, Dz. Urz. UE L 275 z 25.10.2022, str. 23, Dz. Urz. UE L 63 z 28.02.2023, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 2024/795 z 29.02.2024.

- 2) osiągnięcia wskaźników realizacji celu operacji;
- 3) niefinansowania kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych;
- 4) przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą;
- 5) informowania Agencji o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy;
- 6) zrealizowania operacji i złożenia wniosku o płatność końcową w terminie, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2;
- 7) uwzględniania wszystkich transakcji związanych z operacją w oddzielnym systemie rachunkowości albo wykorzystywania do ich identyfikacji odpowiedniego kodu rachunkowego, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013*³⁾;
- 8) prowadzenia na trwałych użytkach zielonych położonych na obszarze Natura 2000 wypasu zwierząt trawożernych:
  - a) zgodnie z działaniami ochronnymi obligatoryjnymi ustalonymi w planach zadań ochronnych lub planach ochrony ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000, jeżeli dla danego obszaru Natura 2000 zostały ustanowione takie plany, a w przypadku gdy operacji zostały przyznane punkty w ramach kryterium, o którym mowa w § 14 ust. 2 pkt 4 – również zgodnie z działaniami ochronnymi fakultatywnymi, za które zostały przyznane te punkty,
  - b) których liczba w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosi nie więcej niż 2 DJP na hektar tych gruntów, jeżeli dla danego obszaru Natura 2000 nie zostały ustanowione plany, o których mowa w lit. a, albo w planach tych nie określono maksymalnej liczby zwierząt wyrażonej w DJP na hektar tych gruntów– w przypadku realizacji operacji, która jest związana z działalnością rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej, i prowadzenia w gospodarstwie wypasu zwierząt; współczynniki przeliczania zwierząt na DJP określa załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 9) utrzymania, z tolerancją do 15 %, co najmniej takiej powierzchni trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000 wchodzących w skład gospodarstwa, która miała wpływ na przyznanie pomocy w związku z przyznaną liczbą punktów, o których mowa w § 14 ust. 2 pkt 1;
- 10) zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań określonych w umowie.

2. Zobowiązania, o których mowa w ust. 1 pkt 4, 5, 8 i 9, są wykonywane do dnia, w którym upływa 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej.

3. Prowadzenie oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystanie z odpowiedniego kodu rachunkowego, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013*³⁾, odbywa się w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych albo przez prowadzenie zestawienia faktur lub równoważnych dokumentów księgowych na formularzu udostępnionym przez Agencję, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów beneficjent nie jest obowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

§ 22. 1. (uchylony).

2. (uchylony).

3. Beneficjent będący osobą fizyczną dołącza do umowy oświadczenie:

- 1) małżonka o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy albo o niepozostawaniu w związku małżeńskim, albo o ustanowionej małżeńskiej rozdzielności majątkowej;
- 2) współwłaściciela albo współwłaścicieli gospodarstwa, a w przypadku gdy współwłaścicielem albo współwłaścicielami są osoby fizyczne – również ich małżonków – o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy albo o niepozostawaniu w związku małżeńskim, albo o ustanowionej rozdzielności majątkowej.

§ 23. 1. Środki finansowe z tytułu pomocy są wypłacane na warunkach określonych w umowie, z tym że środki te są wypłacane, jeżeli beneficjent zrealizował operację lub jej etap, w tym:

- 1) wykonał zakres rzeczowy operacji lub jej etapu oraz poniósł związane z tym koszty,
- 2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie,
- 3) udokumentował wykonanie zakresu rzeczowego operacji lub jej etapu oraz poniesienie kosztów kwalifikowalnych z tym związanych

– zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie oraz warunkami określonymi w innych przepisach dotyczących inwestycji objętych operacją, nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność końcową, a gdy został wezwany do usunięcia braków w tym wniosku zgodnie z § 24 ust. 3 lub 4 – nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego wezwania.

2. Koszty kwalifikowalne podlegają refundacji w pełnej wysokości określonej w § 6 ust. 1, jeżeli zostały:

- 1) poniesione:
  - a) od dnia, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, i jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów ogólnych – od dnia 1 stycznia 2014 r.,
  - b) zgodnie z przepisami:
    - o zamówieniach publicznych – w przypadku gdy te przepisy mają zastosowanie,
    - (uchylone),
  - c) w formie rozliczenia bezgotówkowego;
- 2) uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości albo gdy do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013*³⁾.

§ 23a.¹⁶⁾ Agencja, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na zakończenie realizacji operacji lub złożenie wniosku o płatność po upływie terminów określonych w § 4 ust. 1 pkt 2 – w terminie późniejszym, nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia upływu tych terminów, jednak nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r. W przypadku wydłużenia terminu realizacji operacji na którymkolwiek jej etapie, czas wydłużenia realizacji operacji nie może przekroczyć łącznie 6 miesięcy.

§ 24. 1. Wniosek o płatność składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce położenia gospodarstwa; przepisy § 10 stosuje się odpowiednio.

2. Do wniosku o płatność dołącza się dokumenty niezbędne do wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy, potwierdzające spełnienie warunków wypłaty pomocy, których wykaz zawiera formularz wniosku o płatność.

3. Jeżeli wniosek o płatność nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach lub nie dołączono do niego wymaganych dokumentów lub wniosek lub dokumenty nie spełniają innych wymagań, Agencja wzywa beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

4. Jeżeli beneficjent pomimo wezwania nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja wzywa ponownie beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

5. Jeżeli beneficjent pomimo powtórnego wezwania nie usunął braków, Agencja rozpatruje wniosek o płatność w zakresie, w jakim został wypełniony, oraz na podstawie dołączonych i poprawnie sporządzonych dokumentów.

6. Agencja, w trakcie rozpatrywania wniosku o płatność, może wzywać beneficjenta, w formie pisemnej, do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lub przedstawienia dowodów na potwierdzenie tych faktów, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

§ 25. 1. Agencja rozpatruje wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.

2. Agencja, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie o wypłatę pomocy, z tym że przedłużenie terminów wykonania przez beneficjenta określonych czynności nie może przekroczyć łącznie 30 dni.

3. Do trybu rozpatrywania wniosku o płatność przepisy § 18 i § 19 stosuje się odpowiednio.

§ 26. 1. W razie śmierci beneficjenta będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału beneficjenta będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w których wyniku zaistnieje następstwo prawne, następcy prawnemu beneficjenta pomoc jest przyznawana, jeżeli:

- 1) są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 ustawy;
- 2) na następcę prawnego beneficjenta przeszły prawa beneficjenta nabyte w ramach realizacji tej operacji oraz inne prawa niezbędne do jej zrealizowania.

2. Wniosek następcy prawnego beneficjenta o przyznanie pomocy, zwany dalej „wnioskiem następcy”, składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce położenia gospodarstwa, w terminie 2 miesięcy od dnia zaistnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

---

¹⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 1 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

3. Do wniosku następcy dołącza się dokument potwierdzający fakt zaistnienia następstwa prawnego.

4. Jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku albo w przedmiocie wydania europejskiego poświadczenia spadkowego, spadkobierca beneficjenta dołącza do wniosku następcy oświadczenie o trwającym postępowaniu sądowym o stwierdzenie nabycia spadku albo w przedmiocie wydania europejskiego poświadczenia spadkowego ze wskazaniem sądu prowadzącego sprawę i sygnatury akt sprawy.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, spadkobierca przekazuje Agencji, niezwłocznie od dnia uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo postanowienia w przedmiocie wydania europejskiego poświadczenia spadkowego, odpis tego postanowienia.

6. Jeżeli z prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia, albo europejskiego poświadczenia spadkowego wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca, spadkobierca, który złożył wniosek następcy, dołącza do tego wniosku oświadczenia pozostałych spadkobierców, że wyrażają zgodę na przyznanie pomocy temu spadkobiercy.

7. W przypadku złożenia wniosku następcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, Agencja nie przyznaje pomocy, o czym informuje następcę prawnego beneficjenta ubiegającego się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, podając przyczynę nieprzyznania pomocy. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy dotyczący odmowy przyznania pomocy stosuje się odpowiednio.

8. Do wniosku następcy i trybu jego rozpatrywania przepisy § 10 ust. 2, § 11, § 12 ust. 3, § 13 oraz § 17–19 stosuje się odpowiednio, z tym że termin wykonania przez Agencję czynności określonych w § 17 ust. 1 wynosi 2 miesiące i jest liczony od dnia złożenia wniosku następcy.

9. W przypadku niewykonania przez Agencję czynności określonych w § 17 ust. 1 w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku następcy, Agencja zawiadamia następcę prawnego beneficjenta ubiegającego się o przyznanie pomocy o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin wykonania tych czynności, nie dłuższy niż 2 miesiące.

§ 27. 1. W razie zbycia całości lub części gospodarstwa po przyznaniu pomocy, nabywcy gospodarstwa lub jego części, zwanego dalej „nabywcą”, pomoc jest przyznawana, na jego wniosek, po uprzednim zgłoszeniu Agencji przez beneficjenta zamiaru zbycia gospodarstwa lub jego części, jeżeli są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 ustawy.

2. Agencja w związku ze zgłoszeniem, o którym mowa w ust. 1, ustala, czy względy ekonomiczne uzasadniają zbycie gospodarstwa lub jego części w celu kontynuacji operacji i czy zbycie tego gospodarstwa nie jest sprzeczne z zapewnieniem trwałości operacji zgodnie z art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, oraz informuje, w formie pisemnej, beneficjenta o warunkach ubiegania się o przyznanie pomocy przez nabywcę, w tym o okolicznościach faktycznych lub prawnych wykluczających przyznanie pomocy.

3. Dokonując ustaleń, o których mowa w ust. 2, Agencja może żądać od beneficjenta przedłożenia stosownych dokumentów lub złożenia wyjaśnień.

4. Wniosek nabywcy o przyznanie pomocy, zwany dalej „wnioskiem nabywcy”, składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce położenia gospodarstwa w terminie 2 miesięcy od dnia nabycia gospodarstwa lub jego części.

5. Do wniosku nabywcy dołącza się dokument potwierdzający nabycie gospodarstwa lub jego części.

6. W przypadku złożenia wniosku nabywcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4, Agencja nie przyznaje pomocy, o czym informuje nabywcę ubiegającego się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, podając przyczynę nieprzyznania pomocy. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy dotyczący odmowy przyznania pomocy stosuje się odpowiednio.

7. Wniosek nabywcy rozpatruje się w terminie 2 miesięcy od dnia jego złożenia.

8. Do wniosku nabywcy i trybu jego rozpatrywania przepisy § 10 ust. 2, § 11, § 12 ust. 3, § 13 oraz § 17–19 stosuje się odpowiednio, z tym że termin wykonania przez Agencję czynności określonych w § 17 ust. 1 wynosi 2 miesiące i jest liczony od dnia złożenia wniosku nabywcy.

9. W przypadku niewykonania przez Agencję czynności określonych w § 17 ust. 1 w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku nabywcy, Agencja zawiadamia, w formie pisemnej, nabywcę ubiegającego się o przyznanie pomocy o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin wykonania tych czynności, nie dłuższy niż 2 miesiące.

§ 28. 1. Wysokość pomocy przyznanej następcy prawnemu beneficjentowi albo nabywcy nie może przekraczać kwoty pomocy, która nie została wypłacona temu beneficjentowi.

2. Umowa zawarta z następcą prawnym beneficjenta albo nabywcą określa warunki kontynuowania realizacji operacji.

§ 29. 1. W przypadkach określonych w § 26 i § 27 pomoc przyznaje się następcy prawnemu beneficjentowi albo nabywcy do wysokości limitu, o którym mowa w § 7 ust. 1.

2. Jeżeli suma kwot pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji, których realizacja nie została jeszcze zakończona przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę, przekracza limit, o którym mowa w § 7 ust. 1, następca prawny beneficjenta albo nabywca nie zwraca pomocy wypłaconej przed dniem zaistnienia następstwa prawnego albo nabycia gospodarstwa beneficjenta lub jego części, jeżeli ten następca albo nabywca realizuje zobowiązania beneficjenta.

§ 30. Obliczania i oznaczania terminów związanych z wykonywaniem czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy i wypłatę środków finansowych z tytułu pomocy dokonuje się zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego dotyczącymi terminów.

§ 31. 1. Koszty ogólne poniesione przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, lecz nie wcześniej niż w dniu 18 stycznia 2017 r., podlegają refundacji w pełnej wysokości określonej w § 6 ust. 1, jeżeli zostały:

- 1) poniesione zgodnie z przepisami ustawy określającymi konkurencyjny tryb wyboru wykonawcy i przepisami wydanymi na podstawie art. 43a ust. 6 ustawy – w przypadku gdy te przepisy mają zastosowanie;
- 2) uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości albo gdy do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013*³⁾.

2. Koszty ogólne poniesione przed dniem 18 stycznia 2017 r. podlegają refundacji w pełnej wysokości określonej w § 6 ust. 1, jeżeli zostały:

- 1) poniesione od dnia 1 stycznia 2014 r.;
- 2) uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości albo gdy do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013*³⁾.

3. Do przyznawania i wypłaty środków finansowych z tytułu kosztów ogólnych, o których mowa w ust. 1 i 2, przepisu § 23 ust. 2 nie stosuje się.

§ 31a. W 2019 r. ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy podaje się do publicznej wiadomości nie później niż 7 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.

§ 31b. W 2020 r. ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy podaje się do publicznej wiadomości nie później niż 7 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia¹⁷⁾.

---

¹⁷⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 31 lipca 2017 r.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 6 lipca 2017 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1471)

Załącznik nr 1**WYKAZ MASZYN I URZĄDZEŃ PRZEZNACZONYCH DO UTRZYMANIA
TRWAŁYCH UŻYTKÓW ZIELONYCH**

1. Maszyny lub urządzenia do koszenia trawy lub przetrząsania lub zgrabiania skoszonej biomasy.
2. Wały lub włóki.
3. Agregaty do renowacji łąk, w tym z siewnikami do podsiewu powierzchniowego.
4. Urządzenia do zbioru skoszonej biomasy, w tym prasy rolujące lub kostkujące, prasoowijarki, owijarki bel folią, sieczkarnie z osprzętem do zbioru traw, przyczepy zbierające.
5. Przyczepy do transportu sianokiszonek.
6. Wały do rozgarniania lub ugniatania zielonki w silosie lub na przymie.
7. Równiarki pryzmowanej (silosowanej) zielonki.
8. Wozy asenizacyjne z aplikatorami nawozów naturalnych w postaci płynnej typu: doglebowe szczelinowe (tarczowe), węże wleczone lub wyłącznie aplikatory tego typu.
9. Rozrzutniki obornika lub kompostu.
10. Urządzenia do usuwania drzew lub krzewów lub selektywnego usuwania chwastów.
11. Ciągniki rolnicze, ładowarki lub ładowacze czołowe.

Załącznik nr 2

WSPÓLCZYNNIKI PRZELICZANIA ZWIERZĄT NA DUŻE JEDNOSTKI PRZELICZENIOWE (DJP)

Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP	Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP
Konie ras dużych / konie pozostałe			Kozy		
1	Ogiery, klacze, wałachy	1,2	25	Kozy matki	0,15
2	Żrebaki powyżej 2 lat	1	26	Koźłeta do 3,5 miesiąca	0,05
3	Żrebaki od 1 roku do 2 lat	0,8	27	Koźłeta od 3,5 miesiąca do 1,5 roku	0,08
4	Żrebaki od 6 miesiąca do 1 roku	0,5	28	Pozostałe kozy	0,1
5	Żrebięta do 6 miesiąca	0,3	Jelenie szlachetne		
Konie ras małych			29	Byki	0,42
6	Ogiery, klacze, wałachy	0,6	30	Łanie	0,24
7	Żrebaki powyżej 2 lat	0,5	31	Pozostałe	0,1
8	Żrebaki od 1 roku do 2 lat	0,35	Jelenie sika i daniele		
9	Żrebaki od 6 miesiąca do 1 roku	0,2	32	Byki	0,22
10	Żrebięta do 6 miesiąca	0,12	33	Łanie	0,13
Bydło			34	Pozostałe	0,06
11	Buhaje	1,4	Osioł		
12	Krowy	1	35	Osioł powyżej 2 lat	0,5
13	Krowy powyżej 500 kg masy ciała	1,2	36	Osioł od 1 roku do 2 lat	0,25
14	Jałówki cielne	1	37	Osioł do 1 roku	0,07
15	Jałówki powyżej 1 roku	0,8	Bawół domowy		
16	Jałówki od 6 miesiąca do 1 roku	0,3	38	Bawół domowy powyżej 2 lat	0,7
17	Bydło opasowe powyżej 1 roku	0,9	39	Bawół domowy od 1 roku do 2 lat	0,4
18	Bydło opasowe od 6 miesiąca do 1 roku	0,36	40	Bawół domowy od 6 miesiąca do 1 roku	0,3
19	Cielęta do 6 miesiąca	0,15	41	Bawół domowy do 6 miesiąca	0,13
Owce					
20	Owce powyżej 1,5 roku	0,1			
21	Tryki powyżej 1,5 roku	0,12			
22	Jagnięta do 3,5 miesiąca	0,05			
23	Tryczki	0,08			
24	Maciorki	0,1			